

## Gyűjtőúton Bellon Tibivel

Bellon Tibivel főként legénykorunkban igen sokat gyűjtöttünk együtt, s jártuk az ország falvait gyalogosan is. Részt vettünk a VÁTI által finanszírozott „**Népi műemlék felmérés**” gyűjtésében is, bejártuk gyalog a Cserehát falvait 1967 nyarán. Mivel ekkor gyűjtöttem doktori értekezésem anyagát, úgy választottam meg a felmériendő falvakat, hogy az a Sajó és Hernád közötti terület egészét lefedje, s a falvak felmérésén túl (ami némi pénzt is jelentett) megismerkedhessem a munkaszervezeti formákkal is. Tibor nem győzött átkozni, hiszen ez számára gazdaságtalan volt, egyszerűbb lett volna mondjuk tíz szomszédos falut felmérni, hogysem egy hatalmas területet bejárjunk gyalog. Mert hol volt akkor ezen a tájon autóbusz.

---

Néha egy-egy munkás „*fakaruszra*” tudunk felkapaszkodni, ha szerencsénk volt. Pénzünk, ha lett volna, se sokra mentünk volna vele, mert vendéglő, kifőzde hírből sem volt ismeretes. Én már két héttel korábban bevettem magam a Herman Ottó Múzeum „vendégszobájába”, amely egyben egymásra hányt avatag tárgyak raktára is volt. Éjszaka az adattárat jegyzeteltem ki, nappal Miskolc környékén gyűjtöttem. Bodgál Ferenc barátom néha egy-egy helyre kiugrott velem oldalkocsis motorkerékpárján. Mikor Tibor megjött, útra keltünk és első állomásunkra Balajtra kivitt az oldalkocsissal. A baj az volt, hogy csak két bukósissal rendelkezett, és éppen ekkor rendelték el a bukósisk kötelező használatát. Mit tegyünk? Bodgál Feri nem sokat vacakolt. Egy angol katonai rohamsisakot hozott ki a raktárból. Bellon abban feszített az oldalkocsiban, amit fénykép is tanúsít. Indulás előtt még jól megebédeltünk, mert számoltunk azzal, hogy a kb. hat hétre tervezett gyűjtés során nem sokszor látunk majd főtt ételt. Ebben a várakozásunkban nem is csalódtunk. Szeretem a szalonnát, de ami sok az sok. A boltokban egyedül – azt is csak nagyobb helyeken – kínai májkonzervet lehetett kapni és semmi egyebet, ami nem romlandó. Jóízű volt, hagyma, itt-ott paprika, paradicsom is került hozzá, de megvallhatom, hogy azóta nem nagy pusztítást végeztem a májkrémekben. Hites tanúk állítják, hogy cimborám sem.

Jó tíz napja lehettünk úton, amikor megérkeztünk Szakácsiba. Elhatároztuk, hogy ott pár napot megragadunk. Nehezen szereztünk szállást, főtt ételről pedig szó sem lehetett a falu ígéretes neve ellenére sem. Özvegy és öreg háziasszonyunk inkább maga szorult volt arra, hogy főzzenek neki. Bementünk az egyetlen boltba. Láss csudát! Ott sorakoztak sorban a literes üvegbe zárt készételek. Pettyes kendőt viselő fakanál menyecske díszítette. Nosza két gulyáslevest levetettünk. A róla lefújt és papírral letörölt vastag por gyanút kelthetett volna lejárt szavatossága iránt, de nem törődtünk vele, hanem hazavittük.

Mikor felbontottam, igen nehéz szag csapta meg az orrom, de nem szóltam. Óvatosságból csak az egyiket nyitottam ki, tettem egy lábasba, hogy a csikóspóron jól felforraljam. A rotyogó

Írta: Szabó László

2011. június 27. hétfő, 14:30 - Módosítás: 2018. április 03. kedd, 20:23

---

étel gőze sem volt éppen ínycsiklandó illatú, de gondoltam, hogy nem árt meg, ha jól felfőzöm. Végre meleg étel kerül a gyomrunkba. Tibor a gazdasszonnyal beszélgetett és invitálta volna az asztalhoz, de nem akarta elfogadni saját házában a vendégei ételét. Kis vízzel hígítottam aztán kértem egy erős paprikát, amit még ízesítőként bele aprítottam. Gondoltam, fertőtleníti és elnyomja az esetleges rossz ízt.

Következett a megmérettetés.

Tibor elhúzta a száját, mikor gőze megcsapta. Én nagyot lélegezve bekaptam az első kanállal. Fertelmes volt, enyhén savanykás is. Nincs mit kertelni, bűdös is. Nem használt a paprika sem. Dicsértem és tovább kanalaztam. Bellon azonban nem volt ilyen hős. Egy kanálnyi után kihúzta magát és félre tolta a tányért, hogy legalább a kenyerét jóízűen meg tudja enni. Volt olyan szemtelen, hogy felajánlotta az övét, mondván, hogy nagyon csípősre sikerült, de látja, hogy én szeretem. Csak sajnálni tudja, hogy nem tud enni belőle, mert marja a torkát. Mondta mindezt a legszemtelenebb módon.

Ez már nekem is sok volt. Felálltam. Fogtam a lábast, beletöltöttem az ő maradékát is és kivittem a kutya tányérjába. Szegény épp csak megszagolta és undorral elfordult. **A kutyának sem kellett.**

A fel nem bontottat az üres üveggel együtt visszavittem a boltba és követeltem a pénzemet. Megtudtam, hogy több éve érkezett ez a szállítmány és mi voltunk az elsők, akik vettünk is belőle.

Abodra gyalogosan érkeztünk, éppen a hazatérő csordával együtt. Míg eljutottunk a falu közepéig megkérdeztünk néhány tehenét váró asszonyt, hogy ki szokott itt átutazóknak szállást kiadni. Eligazítottak. Miután egy kicsit pihentünk a kocsmában, felkerestük a házat. Szívesen fogadtak. Lepakoltunk, berendezkedtünk, végül a konyhában letelepedtünk és elővettük elemőzsiánkat. Kettesben voltunk, hiszen a gazdasszony a teheneket fejte, más pedig nem volt otthon. Jó idő múlva friss, habos tejet szűrcsölgettünk. Az asszony vacsorát készített, közben elmondtuk, mi járatban vagyunk, meddig maradunk. Vártuk haza a férfiakat, a gazdát és legény fiát. Jó óra múlva megérkeztek, asztalhoz ültek, s bennünket is erősen kínáltak. Ők is megtudták, hogy kik-mik vagyunk, mit fogunk itt csinálni, és érdeklődtek a faluról. Feltűnt, hogy nemcsak átabotában beszélt, hanem szinte naprakész számadatokat kaptunk tőle. Mivel ekkortájt még papírok, megbízólevelek kellettek az efféle kószáláshoz, megkérdezte, hogy jelentkeztünk-e már valahol. Azt mondta, hogy azért kérdi, mert tudja a szabályokat, mivel szállást szokott adni. A múltkor is itt voltak napokig a villanyszerelők, akik a környéken dolgoztak... hát...! Ő ugyan nem akadékoskodik, de holnap azért tegyük tiszteletünket a tanácsnál. Ott lapult a passzus a zsebünkben, hát nyugodtak voltunk.

Bellonnak azonban úgy látszik ez kevés volt és meg akarta nyugtatni házigazdánkat. Elmondták, hogy már jártunk a tanácson. Sőt beszélünk az elnök elvtárssal is, aki nagyon kedves ember, még meg is kínált bennünket és megígért minden segítséget.

- *Tényleg derék ember* – mondta a gazda – *és nagyon jóindulatú, kedves, biztosan segíteni is fog.*

Az asszony és fia derűsen hallgatták a családfőt, aki még hozzá tette:

- *Ugyanis én volnék a tanácselnök!*

Jobb lett volna, ha megnyílik alattunk a föld!

De nem. Csak veres fejjel kapkodtuk a levegőt.

- *Na nincsen semmi baj!* – mondta és nevetve bement a kamarába egy kancsó borért.

## Anekdóták néprajzosokról 13. Gyűjtőúton Bellon Tibivel

Írta: Szabó László

2011. június 27. hétfő, 14:30 - Módosítás: 2018. április 03. kedd, 20:23

---